

тимчасового хворобливого стану (стрес, постійне перебування у стані страху тощо); в) у разі необхідності – лікаря. Лікар залучається для проведення допиту малолітнього (неповнолітнього) свідка або потерпілого, якщо за наслідками вчиненого кримінального правопорушення, свідком (потерпілим) якого він був, у останнього виникли тимчасові розлади психічної діяльності або фізичні розлади здоров'я.

До початку допиту законному представнику, педагогу, психологу або лікарю роз'яснюється їх обов'язок бути присутніми під час допиту, а також право протестувати проти запитань та ставити запитання. Щоб неповнолітній свідок міг швидше освоїтися в новій для нього обстановці, звикнути до незнайомих людей, розмову краще починати з супроводжуючою особою, з педагогом, поступово залучаючи у процес спілкування і дитини, як би уточнюючи у нього те, що кажуть про нього. Щоб перевірити, наскільки дитина освоївся з обстановкою, можна запитати його про те, чи зрозуміло йому, де він знаходиться, навіщо її сюди привели, що може цікавити слідчого (суд).

Отже, при проведенні допиту неповнолітніх, ефективного результату можна досягти тільки у разі врахування усіх істотних особливостей та належної підготовки до відповідної слідчої дії.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 01.02.2019).

2. Павлюк Н. В. Процесс формирования показаний несовершеннолетних (интерпретация и использование в ходе допроса) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харьков, 2011. 245 с.

Отримано 05.02.2019

УДК 159.92

Інна Тимофіївна ЛАРІОНОВА,

*старший викладач кафедри тактичної та тактико-спеціальної підготовки
факультету № 3 (підрозділів поліції превентивної діяльності)
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ШКІЛЬНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ ЯК ЮРИДИЧНА ТА ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Розкрито необхідність та доцільність приведення поліції ювенальної превенції до європейських стандартів. Зазначено шлях започаткування масштабного проекту «Шкільний офіцер поліції», який покликаний вирішити проблеми ювенальної превенції й сприяти успішній соціалізації дітей та учнівської молоді.

Соціально-політичні перетворення, що відбуваються в Україні, зумовлюють необхідність подальшого реформування Національної поліції у напрямку збільшення ролі профілактики злочинності, що передбачає гуманізацію цілей і методів поліцейської діяльності, встановлення і підтримку партнерських відносин поліції з населенням. Серед здобутків у цьому напрямку за останні роки: створення у територіальних підрозділах груп поліції діалогу (антиконфліктні групи), створення мобільних груп з реагування та запобігання насильству в сім'ї, експеримент з реформування служби дільничних офіцерів поліції на засадах community policing та ін.

У зазначеному контексті важливе місце посідає реформа поліції ювенальної превенції. Профілактика протиправної поведінки дітей та підлітків є гостро-актуальною соціальною і державною проблемою для сучасної України. Не дивлячись на зусилля державних органів, закордонних і вітчизняних громадських об'єднань, з року в рік злочинність неповнолітніх залишається приблизно на однаковому рівні (до кримінальної відповідальності у 2016 році було притягнуто 23031, у 2017–24426, у 2018–21612 дітей віком до 18 років). Враховуючи високу латентність злочинності неповнолітніх – це тільки верхівка айсберга. У загальній структурі злочинності дітей за останні роки спостерігаються певні закономірності: зростання частки злочинів, вчинених дітьми з благополучних сімей, які систематично відвідують заклади освіти, збільшення випадків вчинення злочинів у стані алкогольного і наркотичного сп'яніння, групою осіб (зокрема за участю дорослих) та організованою групою, повторних злочинів, омолодження контингенту злочинців, вчинення дітьми «дорослих» злочинів тощо. Значного суспільного розголосу набувають випадки протиправної поведінки дітей, які не досягають криміногенного рівня злочину, але мають не менш негативні наслідки, зокрема групові форми агресії (булінг, мобінг). Супутніми проблемами є подальша наркотизація і алкоголізація підлітків, байдужість і самотність підлітків внаслідок зменшення ролі безпосереднього спілкування, знецінення авторитету школи і сім'ї тощо.

З цими викликами стикається служба інспекторів ювенальної превенції, яка є спадкоємницею кримінальної міліції у справах дітей, що була мілітаризованою структурою, використовувала переважно оперативні методи роботи, була більш орієнтованою на розкриття злочинів вчинених неповнолітніми, ніж на їх профілактику. Приведення поліції ювенальної превенції до європейських стандартів передбачає домінування саме превентивної складової діяльності (профілактичної, роз'яснювальної, просвітницької), більшу інтеграцію поліцейських у дитячі освітні колективи.

Для цього Національна поліція України започаткувала масштабний проект «Шкільний офіцер поліції», покликаний не тільки вирішити

проблеми ювенальної превенції, а й сприяти успішній соціалізації дітей та учнівської молоді. Наразі він проходить в межах експерименту у декількох областях країни, проводиться спільно з МОН України та західними партнерами.

Наукового визначення і обґрунтування потребують сама професійна діяльність даної категорії поліцейських, юридико-психологічні засади функціонування служби шкільних офіцерів поліції, зокрема: процедура і критерії професійно-психологічного відбору кандидатів на посади, зміст і методи їх професійно-психологічної підготовки. Дана проблема знайшла своє вирішення ще тільки на рівні методичних рекомендацій щодо проведення просвітницько-профілактичних занять з учнями за програмою «Школа і поліція».

Питанням професійної компетентності присвячені загальні теорії компетентнісного розвитку професіоналів (Н. М. Бібік, В. О. Вавілов, І. А. Зімня, І. А. Зязюн, Є. А. Клімов, Н. В. Кузьміна, В. В. Тихомиров, Дж. Равен, О. О. Реан, В. Хутмаєр, А. В. Хуторський, О. М. Цільмак та ін.). У них доведено, що в наш час заклади вищої освіти повинні забезпечити підготовку насамперед конкурентоздатних і компетентних фахівців. Але досі спеціальних наукових досліджень в галузі юридичної психології щодо юридико-психологічних аспектів професійної компетентності шкільного офіцера поліції не має, що зумовлює актуальність дослідження зазначеної проблеми.

Отримано 05.03.2019

УДК [159.9:343.541-055.2](477)

Есміра Гумметівна МАМЕДОВА,

слухач магістратури факультету № 1 (слідства)

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ ТЕОРІЇ ВИНИКНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Розглянуто основні підходи до виникнення домашнього насильства. Проаналізовано провідні теорії соціально-психологічний підхід, соціокультурний підхід, міжособистісні теорії, циклічну теорію насильства Л. Уолкер, індивідуально-психологічний підхід.

Насильство в сім'ї є однією з найактуальніших соціальних проблем, з якою стикається більшість населення. Сімейне насильство в Україні усе ще залишається латентним явищем, яке виходить на поверхню тільки тоді, коли приховувати проблему вже неможливо. Уявлення про те, що насильство має місце тільки в соціально неблагополучних сім'ях не